

Posudek vedoucího bakalářské práce

Autorka práce: Nela Žofie Miller

Název práce: Morálka v kontextu gender.

Studentka si zvolila psychologicky náročné téma z psychologie osobnosti, které je po teoretické stránce v literatuře málo zpracováno a zejména v české odborné literatuře nejsou k dispozici relevantní zdroje. Studentka se ve své práci dotýká velmi závažných etických dilemat a etických konfliktů a snaží se v situačním kontextu porozumět morálnímu usuzování a morální citlivosti mužů a žen. Jedná se o velmi zajímavý, netradiční a především odvážný počin. Studentka se nezalekla poměrně kontroverzního a do značné míry v církevním prostředí tabuizovaného tématu, které prezentuje v praktické části své práce. Ke zpracování práce přistupovala s velkým nadšením, chutí a zcela bez předsudků. Studentka využila svých výborných jazykových schopností a dovedností ke studiu četných literárních zdrojů v originále a nebyla tak limitována nedostatkem informací v tuzemské odborné literatuře. V závěru studentka přeložila velmi originální bakalářskou práci spíše s filozofickým než praktickým přesahem, která nastoluje mnoho otázek pro další cílený výzkum v této oblasti.

V teoretické části čerpá studentka z dostupných literárních zdrojů včetně zdrojů zahraničních. Za velmi cenné považuji, že se studentka nebojí kritického myšlení a v únosné míře názorové polemiky s odbornými autoritami vedle předkládaných dat z odborné literatury. V úvodu teoretické části objasňuje studentka základní pojmy nejen z hlediska psychologického, ale i filozofického. Studentka neopomíjí ani biblický pohled na danou problematiku, byť je jen stručně nastíněn a vzhledem k závažnosti tématu by si vyžadoval hlubšího a obsáhlejšího zpracování. Studentka dále předkládá tři zásadní teorie morálního vývoje, které fundovaně popisuje, chybí mi ale i na tomto místě alespoň stručné celkové zhodnocení daných teorií, jejich kritika a přínos (v případě teorie Gilliganové se objevuje v závěrečné diskusi). V popisu Piagetovy teorie poněkud rušivě působí originální citace ilustrativních příběhů. Vedlejší, byť významným přínosem teoretické části je pak zpracování české stránky o Carol Gilligenové do Wikipedie. Zajímavým osvěžením jsou výzkumy související s problematikou genderových rolí a jejich dopadem do výchovy a výuky dívek a chlapců. V teoretické části studentka projevila schopnost hlubšího porozumění jednotlivým psychologickým pojmům i podstatě uvedených teorií, nejedná se tedy o pouhou všeobecnou popisnou schematičnost, se kterou se lze často v pracích studentů setkat.

Vlastní praktická část je založena na řešení konkrétní případové studie, která obsahuje morální dilema. Jedná se spíše o metaforickou situaci, pronikající do hloubky souvislostí a tvořící určitý dějový rámec. Studentka tuto část trochu nadneseně označila jako experiment, třebaže uvedená případová studie nesplňuje kriteria psychologického experimentu (absence kontrolní skupiny, ověřování hypotéz, statistické zpracování výsledků apod.). Bylo by proto vhodnější tuto kapitulu označit jako praktickou část. Validita uvedeného experimentu je do určité míry sporná, neboť respondenty byla početně malá skupina mladých křesťanů genderově poněkud nevyvážená. Studentka okrajově zmiňuje jistou analogii s výsledky obdobného experimentu, ten se však konal mimo bakalářskou práci. Ocenit je nutno originalitu pojetí samotného příběhu i jeho genderové zpracování. Některé kapitoly v praktické části mohou pro nezasvěceného čtenáře působit poněkud nesrozumitelně a může se v nich ztrácet (viz kap.6.3.2.). Vzhledem k malému počtu respondentů by byla na místě i určitá opatrnost při zobecňování některých závěrů experimentu. Velmi silnou

stránkou práce je pak samotná diskuse, kde studentka projevila schopnost tvořivého a kritického myšlení, nevyhýbá se ani polemice s uznávanými autoritami a nebojí se prezentovat nezávisle své vlastní postoje a názory k uvedené problematice. Rovněž interpretace experimentu se vyznačuje velmi dobrou argumentační schopností studentky. Výsledky experimentu pak velmi zajímavě a poutavě aplikuje na poněkud tabuizované otázky soužití mužů a žen. Tato část práce se dotýká základních témat evoluční psychologie a otevírá celou řadu otázek, ale i spekulací, které by vyžadovaly další zkoumání. Práce potvrdila skutečnost, že se v současné společnosti objevuje trend výskytu tzv. "segmentované morálky", tedy že morální úsudky nejsou homogenní, k čemuž se přiklání i jiní badatelé. Studentce v tomto směru nechybí zdravé sebevědomí i ambice a v závěru práce naznačuje, že by ráda na tématu bakalářské práce dále pracovala a to dokonce na mezinárodní úrovni.

Práce má přehledné členění, srozumitelnou a logickou strukturu, délka jednotlivých kapitol je vyvážená, zhruba polovina práce je věnována teorii, polovinu práce tvoří praktická část se závěrečnou diskusí, obě části jsou pak smysluplně integrovány v jeden celek. Osvěžením celé práce jsou v příloze zařazené jednotlivé příběhy v jejich plném znění. Bez jejich znalosti může praktická část práce působit méně srozumitelně a nepřehledně. Je škoda, že praktická využitelnost celé práce zůstává v samém závěru spíše otevřená.

Po formální stránce je práce dobře vypracována včetně zřetelného odlišení citací. Po jazykové stránce se jeví práce velmi kvalitně zpracovaná, studentka projevila velmi dobrou formulační a stylizační obratnost. Práce neobsahuje zásadní terminologické nepřesnosti, ojediněle lze narazit na chybovost v interpunkci, ta však nepůsobí v zásadě rušivě. Bibliografie čerpá z dostupných domácích i zahraničních monografií, studentka neopomínula ani časopisecké články a internetové zdroje.

Bakalářská práce N e l y Ž o f i e M i l l e r splňuje požadavky na bakalářskou práci dle mého posouzení v plné míře. Zvolené téma je v psychologické literatuře málo popsáno, je inovativní, psychologicky náročné. Studentka ho zpracovává velmi tvořivě a v závěru práce přináší společensky velmi naléhavé otázky. Bakalářská práce má velmi dobrou odbornou úroveň s kvalitní závěrečnou diskusí a interpretací zjištěných faktů. Doporučuji, aby práce byla přijata k obhajobě a navrhuji před samotnou obhajobou klasifikaci v ý b o r n ě (A).

Možné otázky k obhajobě:

1. Co pro širší etické vzdělávání a výchovu dívek a chlapců vyplývá ze závěrů Vaší bakalářské práce?
2. Do jaké míry je možné využít poznatků z bakalářské práce do samotné pastorační praxe a v jakém směru?

V Kralupech nad Vltavou, dne 27.8.2015

Posudek vypracovala:

PhDr.Pavla Cimlerová
vedoucí práce